

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatus De Conscientia, De Peccatis, De Legibus, De Fide, Spe,
Et Charitate

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

10 Quorum mysteriorum debeat vnusquisque habere fidem ex necessitate
praecepti?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76540)

essitate medijs ad salutem; an tantum sit necessaria necessitate precepti?

Variant Doctores Catholici: aliqui enim affirmant non esse necessariam necessitate precepti ad primam salutem, scilicet gratiam; esse tamen ad viciniam, nempe gloriam: sic Canus...

1. Alij dicunt utriusque saluti esse necessariam necessitate medijs, & finis hanc explicatam de Christo, & Trinitate notitiam: sic docuit Molin in 1. part. quest. 1. disput. 2. Valent. 2. 2. disput. 1. quest. 2. part. 4. Sanchez lib. 2. in Decalog. cap. 2. num. 8. Caribian in 3. quest. 1. Super verba ad fidem. Loica 2. 2. disput. 2. 2. 4. et aliorum 2. 2. quest. 2. art. 7. dub. 1. conel. 6. Adducunt in favorem huius sententia D. Thom. Magist. Alen. D. Bonavent. Gub. & alij, sed ut bene expendit Coninch. 2. 2. disput. 14. dub. 9. 2. 2. num. 135. de necessitate precepti, & non de necessitate medijs; & finis loquuntur. Præcipuum fundamentum est, quia lex Evangelica tota in Christo Domino fundata est, & ad eius gloriam ordinata: conveniens ergo erat, ut post illius promulgationem nemini pareret salus, nisi ex illius cognitione. Et confirmari potest. Primum, quia nemini parer salus, nisi per Baptismum in te, vel in voto susceptum, sed Baptismus continet expressim notitiam Trinitatis. Ergo hæc necessitas requiritur. Quod si notitia Trinitatis expressa requiritur, & notitia incarnationis requirenda est, quia propter hanc notitiam illa videtur expostulata. Secundo, quia nullus salus esse potest, nisi Christianus fuerit, id est, Christo unitus, & membrum ipsius: sed non potest esse Christo unitus, & membrum ipsius, nisi illius habuerit expressam fidem: hanc fidem implicatam etiam Iudei habebant. Ergo, Tertio, quia fides Dei explicita semper fuit necessaria necessitate medijs ad salutem: sed facta promulgatione Evangelij est eodem modo necessaria fides Christi. Ergo. Probo minorem ex illo Ioannis 7. Hac est vita æterna, qui cognoscit eum quem misit Iesum Christum. Ergo eodem modo de cognitione Dei, & Christi dicitur esse veram, & necessariam ad vitam æternam.

6. Cæterum hæc argumenta non omnino convincunt, ut in gratiam necessitatem hominibus imponamus. Fateor equidem legem Evangelicam in Christo Domino fundari, & ad eius gloriam reduci: hoc autem solum probat notitiam Christi explicitam habendam esse ex precepto: quod tamen præceptum antiquis Patribus latum non erat. Confirmatio ex Baptismo non videt. Concedo in Baptismo fidem explicitam Trinitatis præfiteri: nego tamen inde inferri profitendam esse, quousqueque iustificari; quia ibi datur illa professio, quia est ratio Ecclesie, & cæterorum sacramentorum. In confirmatione secunda admittitur æquiuocatio: si enim Christianum voces, quia est Christo unitus, & membrum ipsius: omnes antiqui Patres iusti, qui fide explicita Christi carebant, erant hoc modo Christiani; quia erant Christo uniti, & membra ipsius: sed quia nomen Christiani amplius quid dicit; dicit enim esse Christum, qui iam unitus, unitus, ideo antiqui Patres non Christiani, sed Iudei fideles dicebantur, credebant enim Christum nasciturum; Christianus verò credit iam natum. Tertium argumentum convinceret notitiam Spiritus sancti non fore necessariam, siquidem solum de Patre, & filio sit ibi mentio: cum autem notitia Spiritus sancti æquæ ac de Patre, & filio sit necessaria, efficiatur sanè aliter esse respondendum. Dicimus namque eodem modo de Deo, ac de Christo esse notitiam habendam: ut sicut de Deo, ut est trinus, solum notitia implicita necessitate medijs requiritur, ita de Christo, ut est Deus, & homo, notitia implicita requirenda est.

7. Quapropter probabilis censeo etiam facta promulgatione Evangelij non esse necessariam notitiam explicitam Trinitatis, aut mysterij Incarnationis, necessitate medijs, sed solum precepti: atque adeo contingere alicui posset salus, quin explicitè cognosceret filium Dei incarnatum fuisse, & pro nobis passum esse: officit, si cognoscat esse aliquem mediatorem: hanc conclusionem indicat satis D. Thom. 2. 2. quest. 2. art. 7. ad 3. em. rne: Richard. in 3. disp. 2. 7. art. 4. quest. 1. Sortus in 4. disp. 5. quest. 1. art. 2. Vega lib. 6. in Trident. cap. 20. Cordub. lib. 2. g. 4. proposit. 3. Henriquez lib. 4. de sacram. cap. 2. §. 2. Michael Fed. de Castro Sum. Mor. Pars 1.

Med. lib. 4. de recta in Deum fide, cap. 10. Suarez tom. 4. in 3. p. disput. 4. scilicet 2. num. 17. in fine. & latius probat, & defendit disp. 11. de fide scilicet 4. a num. 10. Eman. Saa verbo fides, num. 1. Coninch. disp. 14. dub. 9. num. 163; Torres disp. 27. dub. 7. & alij ab eisdem relati.

Ratio est, quia ex communi omnium sententia, ut testatur Sanchez lib. 2. in Decal. cap. 2. num. 7. ante aduentum Christi & ante promulgationem Evangelij non fuit necessaria explicita notitia Christi, & Trinitatis ad salutem: at post Christi aduentum, & legem Evangelij publicatam non constat amplius notitiam Christi, & Trinitatis necessariam esse necessitate medijs, Ergo non est expostulanda. Consequentia est legitima; quia sine manifesta ratione non debet necessitas ita gravis induci, & qua præcluditur salutis via tot insidijs, & ignaris. Minorem probo; quia omnia, quæ de necessitate fidei in Christum tradit Scriptura, & Patres vel communia sunt iustis legis, scriptæ, & gratiæ, vel explicari possunt optimè de necessitate precepti, vel de fide implicita Dei, & hominis, & explicita mediatoris, ut ex suprascriptis liquet. Item ante aduentum Christi ex meritis ipsius dabatur hominibus salus, sed hoc non obstante sufficiebat fides Christi implicita, Ergo etiam modo debet sufficere saltem ex necessitate medijs. Adde non convenire inter Doctores, quænam debeat esse hæc fides explicita in Christum. Nam quod aliqui affirmant debere esse omnium mysteriorum, quæ in Ecclesia de Christo celebrantur, valde rigidum est, & viam salutis multis præcludit. Quod verò ait Sanchez l. 2. c. 2. num. 9. cum Bannes 2. 2. g. 2. art. 8. dub. vlt. conel. 3. & Valent. disp. 1. g. 2. p. 4. initio, debere esse de Christi morte, & resurrectione, ita ut cognoscas filium Dei verum Deum esse, & hominem totius humani generis redemptionem morte sua, non videtur cum sufficienti fundamento dictum; quia non videtur maior ratio, quare explicite credenda sit necessitate medijs mors Christi, & eius ad mortem resurrectio; quàm eius in cælum ascensio, & aduentus in futurum iudicium: cum hæc in symbolo æquè credenda proponantur. Efficitur ergo sanè, non esse hæc necessitas necessitate medijs credenda explicite.

8. Neque contra hanc doctrinam video quid obici possit præter ea, quæ iam solvimus, nisi fortè locus ille Marc. vlt. ubi Christus mittens discipulos ad prædicandum Evangelium dicit, Qui crediderit, & baptizatus fuerit, salus erit; qui verò non crediderit, condemnabitur. In quibus verbis alio modo de necessitate fidei, ac de Baptismo videtur loquutus; siquidem dicit condemnandum esse qui non crediderit, non tamen qui baptizatus non fuerit; quasi supponens Baptismum alia via suppleri posse non tamen fidem. Ergo fides Christi est necessaria necessitate medijs. Verum si hic locus aliquid probaret, probaret utriusque fidem omnium, quæ in symbolo continentur, esse necessariam necessitate medijs: hæc præcipiebatur Apostolis prædicanda, cui si aliqui non credidisset, condemnaretur. Quapropter dico solum ex illo loquendi modo colligi posse, absque Baptismo in te suscepto posse aliquando salutem obtineri, non tamen absque fide explicita, vel implicita.

PUNCTUM X.

Quorum mysteriorum debeat unusquisque habere fidem ex necessitate precepti.

- 1. Quatenus fideles sunt omnes, æqualem notitiam habere debent, sed quatenus Parochi, Episcopi, &c. Specialem ut suo muneri satisfaciunt.
2. Proponitur triplex sententia de obligatione cognoscendi explicitè mysteria fidei, quæ in Ecclesia solemniter celebrantur.
3. Probabilis est quælibet Christianum obligatum esse explicitè credere, quæ in symbolo Apostolorum continentur.
4. Proponuntur quædam obiectiones.
5. Solvuntur, & explicatur, quæ notitia requisita sit illorum, quæ in symbolo Apostolorum continentur.
6. Explicita cognitio aliorum, quæ solemniter ab Ecclesia celebrantur, quæ in symbolo Apostolorum non continentur, necessaria non est.
7. Quid dicendum de sacramentis?
8. Quid de præceptis Decalogi, Ecclesie, & operibus misericordis, oratione Dominica?
9. Non est necessarium hæc scire per ordinem, sufficit, si quoad substantiam hæc scias.
10. Satisfit difficultati sciendi mysteria fidei.
11. Quæ scientia in Prælatiis, & pastoribus debent esse mysteriorum fidei.

NON inquirimus, quando actu fidei teneris mysterijs reuelatis assentiri; hoc enim examinabitur puncto sequenti, sed inquirimus, quam notitiam habere debeas mysteriorum fidei, ut possis præcepto fidei satisfacere. Ex eodem tamen præcepto, quo teneris reuelata credere, teneris scire, quæ reuelata sunt; quia huic præcepto satisfacere nulla ratione potes absque cognitione illorum, quibus assentiri debes: tradit

DE
STR
DALAY
TON,
LID.

dic Valent. 2.2. disp. 1. q. 2. p. 3. fine. Azor tom. 1. lib. 8. cap. 7. q. 1. Sanchez lib. 2. c. 3. num. 1. Hoc autem præceptum fidei omnibus hominibus æque commune est, quia illos attingit, quatenus sunt fideles, Christiani ac proinde scientia mysteriorum fidei, ut huic præcepto fiat satis in omnibus æqualis requiritur: sed quia plures speciali dignitate & officio in Ecclesia præfulgent, ratione huius dignitatis & officij speciali scientia debet esse præditi, ut suo muneri satisfaciatur. Quocirca Episcopi, Ecclesiarumque Prælati, Pastores, & Doctores, cæteros omnes debent scientia antecellere, inquitur ergo quam scientiam mysteriorum fidei habere omnes debeant, ut fidei præcepto possint satisfacere? Secundo quam scientiam habere debeant pastores, & Prælati ut possint securè suum munus obire?

2. Circa primam difficultatem omisso errore aliquorum Iuristarum affirmantium, sufficere Christiano credere articulos fidei implicite, credendo scilicet quidquid tenet Ecclesia, triplex est Catholicorum sententia. prima affirmat teneri fidelem explicitè scire, & credere omnes fidei articulos in symbolo Apostolorum contentos. Secundo quæ continentur in catechismo puerorum. Tertio sufficere aut quæ solemnè ritu in Ecclesia celebrantur: authores hanc sententiam referunt Sanchez lib. 2. cap. 3. n. 4. Omnes tamen hæc sententia conveniunt à quolibet Christiano mysteria Trinitatis & Incarnationis explicite sciri, & credi debere, quia hæc mysteria in symbolo Apostolorum, & catechismo puerorum & solemnè ritu Ecclesie celebrantur. Ratio autem, quare hæc explicitè credenda sunt, ea est, quia hæc prædicantur, & publicari explicitè omni creaturæ præceptum est Apostolis Mat. ult. & Marc. ult. cū Christus dixit prædicare Evangelium omni creaturæ: in his enim Evangelij summa, & perfectio cōstitit. Ergo signum est omnem creaturam teneri illa scire, & credere, aliàs non fuisset mandatum explicitè prædicari.

3. Cæterum, quia plura mysteria in Ecclesia celebrantur, pluraque in symbolo Apostolorum, & catechismo continentur, quæ in mysterio Incarnationis, & Trinitatis non videntur explicitè contineri? censio probabiliorè scire explicitè, & credere quæ in Apostolico symbolo continentur. sic Castro lib. 2. de iusta hæreticorum puni. cap. 9. col. 5. Valent. 2.2. disp. 1. q. 2. punct. 3. conclus. 2. & punct. 4. circa finem. Sayr. in elmi regia lib. 2. cap. 9. num. 35. Malder. ibidem quest. 2. art. 7. conclus. ult. Coninch. disp. 14. dub. 10. conclus. 2. num. 188. Azor 10. 2. lib. 8. in sist. i. onum moralium, cap. 6. quest. 1. 3. & 4. & cap. 7. quest. 3. Valquez 2.2. disp. 121. cap. 2. n. 2. Suarez de fide, disp. 13. sect. 4. & videtur constare ex cap. ante viginti dies 54. cap. baptizandos 57. cap. non liceat 58. de consecrat. distinct. 4. ubi præcipitur. ne adulti ad baptismum recipiantur quin prius sciant mysteria in symbolo contenta. Idem colligitur ex cap. Deus qui de parentibus remissis, & ex catechismo 211 V. Ratio est, quia Apostoli antequam ad prædicandum Evangelium, & tradendam notitiam fidei per orbem dispersi fuissent, hoc symbolum composuerunt ex intentione, ut gentibus daretur notitia eorum, quæ credenda sunt. Ergo illa scire, & credere omnes obligantur. Item omnibus est præceptum scire, & credere explicitè aliqua mysteria, quæ in symbolo continentur, ut tenet catholica sententia: at nullibi constat præceptum speciale esse de omnibus præceptum; aliàs non erit huius præcepti certa materia. Deinde cum in opinione Doctorum posuimus, quos articulos deberet quilibet fidelis scire, & credere explicitè, oportebat aliqua regula certa hanc controversiam definire: at nulla aprior excogitari poterat quàm symbolum Apostolorum: tum quia ab Apostolis fuit propositum, & ab Ecclesia semper approbatum: tum quia continet summam Evangelij. Ergo. Quod verò aliqui dicunt pro tegula illorum, quæ credenda sunt, explicitè habendam esse solemnè ritum, & Ecclesie celebrationem: ita ut illa mysteria, quæ in Ecclesia solemnè ritu celebrantur, debeant sciri, & credi explicitè ex præcepto, mihi non probatur, sicut nec probatur, Sanchez, Valent. Coninch. Suarez supra aliàs teneretur quis scire circumcissionem, præsentationem in templo, transfigurationem, purificationem B. Virginis, adventum Spiritus sancti super discipulos, quorum non videtur necessaria expressa notitia.

4. Sed adversus hanc conclusionem obicit potest primò plura mysteria in symbolo Apostolorum contineri de quibus non videtur habere præceptum sciendi & credendi explicitè. Alia item non continentur in symbolo: & tamen de illis habes præceptum sciendi, & credendi. Ergo supradicta regula non est firma. Antecedens probò quoad primam partem, in symbolo continetur Deum esse creatorem cæli, & terræ: at non requiritur huius articuli cognitio expressa. Item continetur datum esse Christum ex Maria Virgine: & tamen non obligatur scire Mariam sanctissimam, Virginem fuisse semper, & sicut non obligatur scire Christum passum fuisse sub pontio pilato, sufficit si passum esse cognoscas, nec videtur obligari scire descendisse ad inferos, sufficit si mortuum esse, & resurrexisse scias. Sed etiam ad dexteram Patris pauci intelligunt, sicut neque communionem Sanctorum, Ergo plura

sunt in symbolo, quorum non videtur obligari habere expressam notitiam. ex alia parte plura sunt extra symbolum quorum notitiam, habere debes, nempe circumcissionem, purificationem, præsentationem in templo, adventum Spiritus sancti; quia indecens videtur esse, hæc in Ecclesia Catholica publice, & solemnè celebrari, & non arctari fidelem ad illorum notitiam. Item teneris scire præcepta Decalogi, & Ecclesie, orationem Dominicam, septem sacramenta, ergo symbolum Apostolorum non est sufficiens regula eorum, quæ credenda sunt. Secundo obicit, præceptum latum omni fidei debet esse iuxta cuiusque capacitatem: at plures sunt ita infirmi, & barbari, ut ea quæ in symbolo continentur, nec memoria percipere nec sensum intelligere possint. Ergo non est credendum omnibus esse datum hoc præceptum sciendi, & credendi ea explicitè.

5. Hæc obiectiones expostulant explicare qualis notitia haberi debeat horum mysteriorum. Dicendum ergo est, illam esse sufficientem, quæ hæc mysteria cognoscantur secundum eorum substantiam, & quantum ex verbis symboli sic propositi percipi potest. Clarius autem notitia nemini fidei, quatenus talis est, præcipitur, alias Apostoli componentes symbolum, & tradentes per illud notitiam nostræ fidei dimittit procelliscent. Quocirca si mysteria contenta in symbolo scias, & credas, prout continentur communiter in catechismo puerorum, sufficienter huic præcepto satisfacis, ut bene dicit Valquez 2.2. d. 121. c. 2. Azor 1.8. c. 6. q. 5. Sanchez 1.2. c. 3. n. 17. Quapropter de mysterio Trinitatis, sufficit, si scias, & credas esse tres personas inter se distinctas, quarum quilibet sit Deus, neque obinde esse plures Deos, sed unum tantum; quæ verò ratione distinguantur, & quomodo una persona ab alia procedat, Theologis relinquatur. Item debes scire hunc Deum esse creatorem cæli, & terræ, id est, hæc omnia produxisse, sed quæ ratione illa produxerit, an ex præsupposito subiecto, an ab æterno, non videtur omnibus necessarium sciri, ut bene dicit Suarez disp. 13. de fide, sect. 4. num. 6. contra Bannez 2.2. quest. 2. art. 8. Item debes scire hunc Deum esse saluatorem, id est, tibi posse peccata remittere. Item esse glorificatorem in beatitudine æterna, & supernaturali animarum, & corporum, ac proinde ibi credimus carnis resurrectionem. Quia hæc mysteria ad Deum quatenus talis est, pertinent, & in symbolo Apostolico continentur. Præterea debes explicitè cognoscere mysteria ad Christi humanitatem attinentia, quæque in symbolo, & in articulis fidei contenta sunt, & primò debes scire Christum Filium Dei esse verum Deum, & hominem, de Spiritu sancto, ex Maria Virgine conceptum, sic enim excellentiam Christi, & eius matris agnosces: cognoscere autem Mariam sanctissimam semper mansisse Virginem, docet Suarez 2.2. n. 7. non esse improbabile, necessarium non esse, quia non ita clarè, distinctè fuit ab Apostolis traditum: sicut Sanchez 2.2. 17. At credo cum ipso Suarez esse necessarium cognoscendum explicitè, tum quia satis explicitè ab Apostolis fuit traditum, cum dixerant Christum Dominum natum fuisse ex Maria Virgine; nomen enim Virginis, absolute prolaturum, quemlibet statim comprehendit. Item in articulis fidei, qui omnibus credendi proponuntur, expressè hoc traditur. Adde hoc esse convenientissimum tum ad vitandos errores qui in illa materia oriri possunt, tum ad dignam æstimationem faciendam de sanctissima Dei matre: & ita tenet Coninch, disp. 4. de fide, dub. 10. n. 189. Post Christi partum credenda proponuntur eius passio, mors, descensus ad inferos, resurrectio, & sessio ad dexteram Patris, & adventus in iudicium, quæ omnia scienda, & credenda sunt explicitè: tum quia in symbolo Apostolico continentur, tum quia ita publice celebrantur ab Ecclesia, & ita tradit Sanchez lib. 2. cap. 3. n. 6. Verum de descensione ad inferos sentit Suarez tom. 2. in 3. disp. 43. sect. 2. in fin. non esse necessarium fidelibus explicitè hunc articulum scire, & credere; quia nec videtur res admodum fidelibus necessaria, & in symbolo Nicæno est ommissus quod certe probabile est non esse necessarium sub gravi culpa: sicut non est necessarium circumstantias passionis cognoscere videlicet, passum esse, sub Pontio Pilato, sufficit, si cognoscatur esse passum, de illo verò articulo quo credis sedere ad dexteram Patris, propter eius difficultatem a iqui dubitantur; an debeas explicitè scire & credere, & negare videtur Azor lib. 8. c. 6. q. 5. & Sanchez lib. 2. cap. 3. n. 17. At exitimo aliqualem illius notitiam te habere debere: debes enim scire Christum ascendentem in cælum habere in illo supremum locum, ut homo est, & æqualem Patri, ut Deus est; quia hoc pertinet ad dignam Christi æstimationem & debitum honorem exhibendum. Præter hos articulos de Christi humanitate, & divinitate adduntur in symbolo Apostolico duo, in quibus est aliqua difficultas, & communio scilicet sciti, & credi: nempe Catholica Ecclesia, & communio Sanctorum. Et quidem de Catholica Ecclesia nemini potest esse dubium, ab omnibus sciendum esse quia omnes tenentur scire: sub hac professione fidei esse salutem & extra non esse, sic Valquez 1.2. d. 111. cap. 2. Azor 1.1. lib. 8. cap. 6. q. 5. Sanchez lib. 2. cap. 3. num. 8. Coninch. disp. 14. dub. 10. num. 189. Suarez de fide, disp. 13. sect. 4. num. 10. De communionem Sanctorum Valquez, Sanchez, Suarez, Coninch, supra, docent non esse

esse necessarium explicite scire, & credere, quia vix docti percipiunt sensum huius articuli, quidni vulgus imperitum? At credo probabiliter omnes obligatos esse scire, & credere. Et credo probabiliter omnes obligatos esse scire, & credere. Et credo probabiliter omnes obligatos esse scire, & credere.

6 Ad secundam partem argumenti, in qua enumerantur aliqua certa symboli contenta. Lorea 2. 2. disp. 23. num. 12. creditur ab hominibus fidelibus scienda esse, quae solemniter in Ecclesia celebrantur, ac prout circumcissionem, praesentationem in templo, transfigurationem, &c. Idem docet Coninch. disp. 14. dub. 10. n. 190. sed non sub graui obligatione, sed leui.

7 Quod ut clarius constet discutamus per singula. Et primum de sacramentis, quorum aliqua sunt de necessitate, scilicet Baptismus, Eucharistia, & Penitentia, quae ab omnibus cognoscenda sunt. Baptismus enim debet cognosci, ut scias ipso remitti peccatum originale, & membrum Christi adaptari, & ad legem Evangelicam obligari. Penitentiae cognitio est omnino tibi necessaria, ut si a prima gratia decideris, scias, quomodo possis resurgere. Eucharistia, ut scias sub illa Christum contineri, & adorari, & a fidelibus sumi, & ad illius susceptionem tuo tempore obligari, sic docet Coninch. disp. 14. dub. 10. conclus. 3. num. 191. Sanchez lib. 2. cap. 3. num. 9. Henriquez lib. 6. de sacramentis. cap. 18. num. 2. Valent. 2. 2. disp. 1. quae 2. punct. 5. post 1. concl. dub. 1. Suarez de fide, disp. 13. sect. 4. num. 12. Reliqua vero sacramenta confirmationis, extremae unctionis, ordinaris, & matrimonij tenet Valent. & Suarez non esse obligationem illa sciendi, quia non sunt necessaria. At existimo, si tu compos confirmationem vel extremam unctionem susceperis, esse te obligatum esse scire, quid illis sacramentis significatur, siue obligaris scire, cum matrimonium, vel ordinem susceperis, quia haec scientia ad sacramentorum reverentiam pertinet. sic Bannes 2. 2. q. 1. art. 8. dub. 2. Petrus de Ledesma 2. tom. sum. tract. 1. c. 1. de eod. Sanchez lib. 2. cap. 3. n. 9. Dum autem non de certis illa suscipere, est probabiliter sit te non esse obligatum illa scire, & probabiliter credo obligari, tum vt possis, si velis, illa recipere; tum vt gratum te Deo exhibeas pro tot remedijs ad teum salutem institutis. Et ita tenet expresse Coninch. d. 14. d. 10. conclus. 3. n. 191. quomuis inclinet non esse obligationem sub graui culpa: conficit Sanchez. l. 2. c. 3. n. 9. fine.

8 Rursum omnes conveniunt te obligatum esse scire praecipua Decalogi, & Ecclesiae, quia horum cognitio necessaria est, ut scias quid debeas facere, quid vitare: sic Coninch. n. 193. et ad 4. Sanchez n. 10. Suarez disp. 13. sect. 4. n. 11. Valent. disp. 1. quae 1. punct. 5. versum. Opera vero misericordiae solum quantum in praecipis continentur, est tibi obligatio sciendi, vt bene docet Valent. & Sanchez supra. Restat dicendum de oratione Dominica, cuius notitiam credit Suarez disp. 13. sect. 4. de fide numero 12. sine nullibi esse praecipiam, & solum esse probabile sub veniali obligate. At credo sub graui culpa obligationem esse illam sciendi secundum substantiam: sic Coninch. concl. 4. Sanchez numero 10. vbi plures refert. Valent. supra punct. 5. versiculo item, pag. 311. quia omnibus est datum praecipium orandi, & deprecandi Deum: nulla autem deprecatio esse potest efficacior ad salutem, quam ea, quae in hac oratione Dominica continetur. Item saepe debet tui iustus, quam peccator peccet: aliqua in illa oratione contenta. Ergo tenetur illam scire, imo si bene perpenditur, nihil excogitari potest animae, & corpori salubre, & ad Dei gloriam pertinens, quod in illa oratione contentum non sit.

9 Aduerto tamen non esse necessarium sub graui culpa symbolum, & praecipua Decalogi, & orationem Dominicam, ordine quo sunt composita, memoria retinere; sufficit, si sententiam eorum & substantiam retineas. Credo tamen sub veniali te esse obligatum: sic ex communi sententia docet Sanchez num. 19. Coninch. conclus. 5. Valent. loco cit. Suarez disp. 13. sect. 4. num. 8. E contra vero nullo modo satisfactis, si memoria teneas, & sententiam non intelligas. sic Valentia punct. 4. fine. Bannes 2. 2. quae 1. artic. 8. dub. 2. fol. 429. Sanchez lib. 2. cap. 3. num. 16. Coninch. disp. 14. dub. 10. numero 194. Et ratio, quia tunc est Sect. de Castro Sum. Mor. Pars I.

scientia verborum, non mysteriorum: notitia autem mysteriorum fidei est, quae expostulatur.

10 Secundum argumentum de difficultate sciendi articulos fidei non videtur, quia notitia, quae expostulatur, cum sit ita confusa, facile a communi multitudine haberi potest, si mediocrem diligentiam in discendo appulerint: quod si aliqui ita tudes sint, & aggresses, vt facta diligentia percipere non possint, excusabuntur ab hac obligatione: vt pluribus relictis docet Sanchez lib. 2. cap. 3. numero 18. Ceterum aduertendum summopere est non debere esse contentos, si semel, aut iterum haec mysteria audiant, & illa non percipiant; curare enim debent saepius instrui, vt sic repetitis lectionibus aliquam sufficientem notitiam acquirant; vt recte aduertit Suarez d. 13. de fide, sect. 4. num. 15. & haec de prima difficultate.

11 Secunda difficultas erat, quam scientiam habere debent Praelati, & pastores mysteriorum fidei? Et quidem debere reliquos fideles de populo sibi subditos scientia antecellere, in confesso est apud omnes. Qualis autem haec excellentia debeat esse, non est ita exploratum. Breuiter dicendum est Episcopos, & Ecclesiae pastores non solum obligatos esse scire mysteria fidei vtrumque; sed tenentur ea ita scire, vt possint difficultates aduersus illa mysteria insurgentes dissoluere, & eos, qui contradicunt arguere, & conuincere: constat ex Paulo ad Titum 1. & Trident. sessione 7. cap. 1. de sessione 22. cap. 2. de reform. Et ratio est, quia ad aliquos in Ecclesia spectare debet haereticorum fallacias dissoluere, & fidem defendere: ij autem esse non possunt alij, nisi Episcopi, vt ipse Apostolorum successores. Ergo ipsi tenentur ea scientia polere, vt possint haec munia praestare. Quae ratio probat non satisfacere huic obligationi, si ipsi indocti sunt, etiam si ministris habeant doctissimos. Requiritur ergo necessitas, vt per se possint fidem defendere, & ab impugnantibus liberare, sic Suarez disp. 13. fine, Coninch. disp. 14. dub. 10. concl. 5. 7. Aduertit tamen optimè Coninch. numero 201. non esse opus Episcopum ita esse doctum, vt ex tempore possit omnes difficultates aduersus fidem insurgentes dissoluere; sufficit si adhibito studio, & consilio peritorum id facere possit. Secundò aduertit aliquando minus doctum, & eruditum praefendum esse doctiori, si prudentia, & potentia Ecclesiae necessaria praestet; hac enim de causa nobiles, & potentes in Episcopatum eliguntur, doctioribus exclusis, quia efficacius ij Ecclesiam ab impugnantibus, & inimicis eam opprimere volentibus defendunt: semper tamen eam scientiam habere debent, qua possint lucem a tenebris distinguere: & iuxta tempotum, & locorum opportunitatem suum munus rectè obire, sic Suarez disp. 13. fine. Coninch. supra num. 204. Parochi autem, Confessarij, Concionatores, & reliqui omnes, quibus cura incumbit alios docendi, tenentur eam scientiam mysteriorum habere, vt & explicare, & aliqualem rationem de illis reddere, & difficultatibus communiter occurrentibus satisfacere possint; alijs non videntur, quia ratione possint alios rectè instruere: quod facere tenentur iuxta Trident. sess. 25. cap. 1. de reformat. & sess. 24. cap. 5. de reformat. sic Coninch. disp. 14. dub. 10. conclus. 6. Suarez disp. 13. sect. 6. num. 6.

PUNCTVM XI.

Quando quilibet fidelis supradicta mysteria teneatur addicere, & parochi, alique, quibus cura instruendi incumbit sibi subditos teneantur docere.

- 1 Cum primum rationis usum affectus fueris, teneris haec discere.
- 2 Ab illo tempore tenentur parochi, parentes, domini sibi subditos docere.
- 3 Potest Episcopus supradictos obligare, vt suo muneri satisficiant sub excommunicationis poena.
- 4 Darine possit ignorantia inuincibilis illorum, quae quis scire tenetur? proponitur triplex sententia.
- 5 Respondetur sub distinctione illorum, quae sunt necessaria necessitate medijs, & est ignorantia inuincibilis: secus vero illorum, quae sunt ex praecipio necessaria.
- 6 Satisfit argum. num. 4. adductis.
- 7 Qualiter se debeat gerere Confessarius cum ignorante mysteria fidei.

NON defuerunt, qui dicant neminem obligari haec discere, & credere vique ad pubertatem, quia vsque ad illam aetatem nullus videtur perfectò rationis vtu vii. sic Man. l. rem. sum. 2. edit. cap. 88. num. 1. Ludou. Lopez 1. cap. instr. capite 21. col. 1. vers. veniale est. Ceterum haec sententia retinenda non est, sed affirmandum, cum primum rationis usum affectus fueris, te debere ea mysteria addicere, quia si fidelis non es, tenentur fidem suscipere: si autem fidem ante usum rationis susceperis, tenentur ad Deum te conuicere, & omnia tua in vltimum finem ordinare.

